

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

MENOVÝ PREHLAD
AUGUST 1994

I. REÁLNA EKONOMIKA

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Ukazovatele		1993	1994			
			I.Q	1.H	Júl	August
HDP	(mld. Sk, s.c.)	172,2	43,1	45,5 ^{*/}		
	(%) ^{1/}	-4,1	3,6	5,6 ^{*/}		
Výroba ^{1/}	Priemysel (%)	-13,5	2,6	6,7	15,2	7,5
	Stavebníctvo (%)	-23,8	-11,3	-11,5	-5,7	-0,4
Nezamestnanosť	(tis. osôb)	368,1	370,5	360,0	370,4	366,5
	(%)	14,4	14,5	14,1	14,5	14,4
Zahraničný obchod ^{2/} (mld. Sk, f.o.b.)	Vývoz	95,7	26,7	60,5		
	Dovoz	125,9	33,1	68,0		
	Saldo (mld. Sk)	-30,2	-6,4	-7,5		

^{1/} Zmena oproti rovnakému obdobiu m.r. ^{2/} Kumulatívne hodnoty ^{*/} 2. štvrťrok

Opatrenia vlády súvisiace s rozhodnutím o zvýšení poplatkov, o úprave dane z pridanej hodnoty a spotrebiteľskej dane piva, liehových nápojov, tabakových výrobkov a výrobkov z uhľovodíkov, ako aj sťažená situácia v poľnohospodárstve, najmä v živočíšnej výrobe, ovplyvnili rast *spotrebiteľských cien* v auguste. V porovnaní s júlom sa index rastu spotrebiteľských cien zdvojnásobil a úroveň inflácie sa zvýšila o 1,4 %. Od začiatku roka dosiahla miera inflácie 6,3 %. Úroveň cien v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka bola vyššia o 12,4 %.

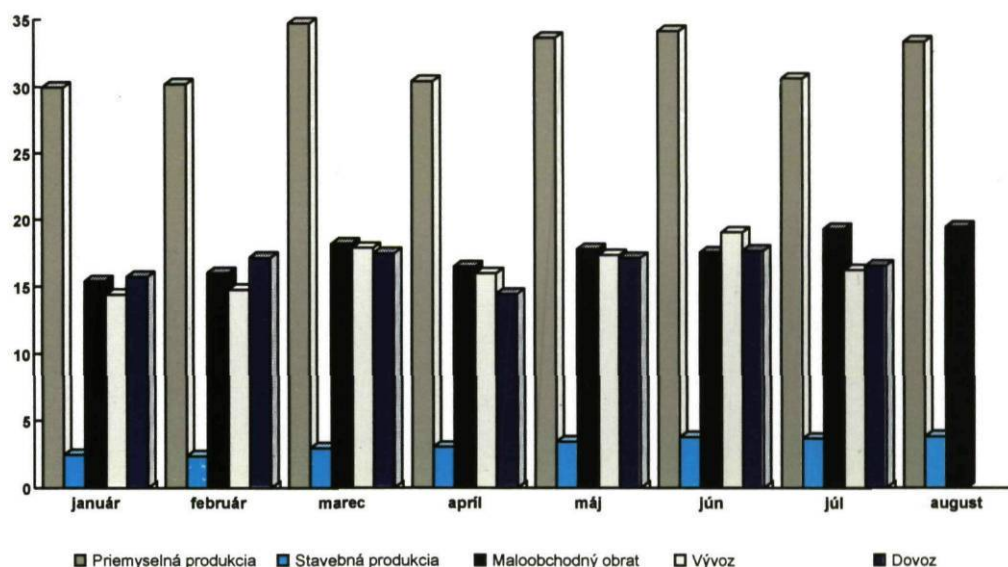
Rast spotrebiteľských cien bol ovplyvnený predovšetkým zvýšením cenovej úrovne potravín (o 2,9%), cien vo verejnom stravovaní (o 1,5 %) a službách (o 1,0 %). Cenová úroveň priemyselných tovarov sa zvýšila o 0,6 % a zachovala si júlovú dynamiku rastu.

Celkovú *priemyselnú produkciu* (33,3 mld. Sk) a z nej odvodené ďalšie ukazovatele možno za august hodnotiť nasledovne:

- v relácii s júlovými výsledkami sa zaznamenal nárast o 7,1 % (o 2,7 mld. Sk), oproti rovnakému mesiacu minulého roka vzrástla o 7,5 % (o 2,3 mld. Sk);
- naďalej sa zvyšoval podiel súkromného sektora na výsledkoch odvetvia (január 25,0 %, júl 55,7 %, august 57,4 %);
- v dôsledku vyššieho počtu pracovných dní v hodnotenom mesiaci v porovnaní s júlom, poklesla hodnota dennej produkcie o 17 mil. Sk (o 2,6 %), t.j. na 1 515 mil. Sk; medziročne však priemerná denná produkcia vzrástla o 106 mil. Sk (o 7,5 %);
- produktivita práce na pracovníka (56 227 Sk) v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom vzrástla o 4 482 Sk, t.j. o 6,9 % a oproti augustu 1993 o 3 728 Sk (o 7,1 %);
- v podnikoch s 25 a viac pracovníkmi sa predalo priemyselnej produkcie za 34 mld. Sk, čím sa predstihla júlová hodnota o 2,4 mld. Sk (o 5,8 %); minuloročný august bol o 5,8 % (o 1,9 mld. Sk) menej úspešný ako tohtoročný;
- súbežne s vývojom predaja sa zvýšil i objem vývozu (14,2 mld. Sk), oproti júlu o 1,4 mld. Sk (o 9,1 %) a oproti vlaňajšiemu augustu o 964 mil. Sk (o 7,3 %);
- medzi vývojom produktivity práce a rastom priemernej mesačnej mzdy (6 472 Sk) možno v tejto kategórii podnikov badať priaznivú tendenciu. Oproti júlu vzrástla priemerná mesačná mzda o 1 % (o 64 Sk) a to za súčasného rastu produktivity práce na jedného pracovníka o 10,2 % (o 5 141 Sk).

Makroekonomické ukazovatele

(mld. Sk)

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

Stavebná produkcia sa zrealizovala v hodnote 3,8 mld. Sk, čo bolo o 167 mil. Sk (o 3,4 %) viac ako v tohtoročnom júli, avšak o 15 mil. Sk (o 0,4 %) menej ako v auguste vlaňajšieho roka.

Vývoj ostatných základných ukazovateľov odvetvia možno hodnotiť nasledovne:

- vzhľadom na vyšší počet pracovných dní poklesla v hodnotenom mesiaci priemerná denná produkcia (175 mil. Sk) v porovnaní s júlom o 9 mil. Sk (o 6 %) a s porovnateľným mesiacom vlaňajšieho roka o 1 mil. Sk (o 0,4 %);
- podiel súkromného sektora na výsledkoch odvetvia vzrástol zo 65,9 % v januári na 76,9 % v tohtoročnom auguste;
- produktivita práce na pracovníka (25 078 Sk) zaznamenala oproti júlu rast o 636 Sk (o 2,6 %), medziročne o 871 Sk (o 3,6 %);
- v organizáciách s 25 a viac pracovníkmi vzrástol objem stavebných prác v tuzemsku oproti júlu o 40 mil. Sk (o 0,5 %), zaostal však za úrovňou vlaňajšieho augusta o 226 mil. Sk (o 8,4 %);
- vývoz stavebných kapacít do zahraničia v porovnaní s júlom vzrástol o 48 mil. Sk (o 13,8 %) a oproti augustu 1993 sa vyviezlo o 141 mil. Sk viac (o 55,3 %);
- výška priemernej mesačnej mzdy (6 967 Sk) predstihla júlovú hodnotu o 170 Sk (o 2,5 %) pri súbežnom raste produktivity práce na pracovníka o 4,9 %, t.j. o 1 288 Sk.

V auguste **miera nezamestnanosti** mierne poklesla - na 14,4 %. Počet nezamestnaných sa znížil o 3,9 tis. na 366,5 tis. osôb. Prejavil sa pokles novoevidovaných o 9,5 tis. osôb a nárast počtu vyradených o 4,8 tis. osôb oproti predchádzajúcemu obdobiu. Zvýšil sa počet zaradených do pracovného procesu o 1,6 tis. na 7,8 tis. osôb. Počet voľných pracovných miest sa zvýšil o 400 na 11,8 tis. Problémom trhu práce je rast počtu nezamestnaných absolventov škôl o 2,2 tis.

II. VONKAJŠIA EKONOMIKA

Ukazovatele		1993	1994			
			I.Q	I.H	Júl	August
Bežný účet ^{1/}	Saldo v konvertibilných menách (mld. Sk)	-21,1	-4,1	-2,4		
Devízové rezervy ^{2/}	Bankový systém	1 402,2	1 490,2	1 851,3	2 280,2	2 381,2
(mil. USD)	Komerčné banky	952,7	1 015,7	1 162,1	1 159,4	1 089,7
	NBS ^{3/}	449,5	474,5	689,2	1 120,8	1 291,5
Hrubá zahraničná zadlženosť ^{2/}	(mld. USD)	3,6	3,6	3,6	4,0	
Priemerný devízový kurz ^{4/}	SKK/USD	32,968	33,160	32,806	31,511	31,423
	SKK/DEM	19,283	19,241	19,389	20,075	20,087

^{1/} Kumulatívne hodnoty
^{2/} Ku koncu obdobia

^{3/} So zlatom v účtovnej hodnote 42,22 USD/oz
^{4/} Kurz devíza stred

Celková **platobná bilancia** za 1. polrok dosiahla aktívne saldo 7,9 mld. Sk.

Bežný účet dosiahol aktívne saldo 6,7 mld. Sk a bol značnou mierou determinovaný obchodnou bilanciou a bilanciou služieb, ktorej zdrojom aktív bola doprava (8,3 mld. Sk) a aktívne saldo cestovného ruchu (4 mld. Sk).

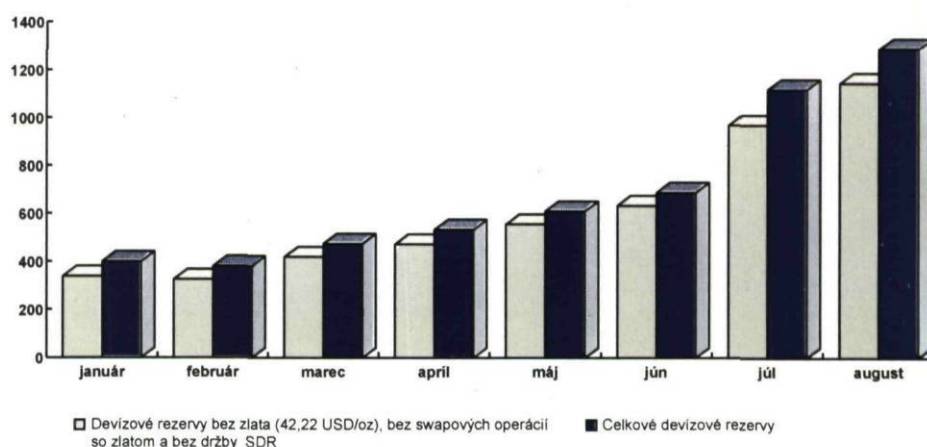
Kapitálový a finančný účet dosiahol pasívne saldo vo výške 16,5 mld. Sk. Pasívne saldo kapitálového účtu negatívne ovplyvňoval krátkodobý kapitál a vzťahy na clearingy s ČR.

Celkové devízové rezervy NBS v auguste vzrástli oproti predchádzajúcemu mesiacu o 170,7 mil. USD. Ich stav k ultimu augusta dosiahol 1 291,5 mil. USD (hodnota devízových rezerv bez zlata bola 1 237 mil. USD). Pozitívny dopad na vývoj rezerv mali nasledovné faktory:

- splátka Českej republiky za prekročenie hraničného úveru na clearingovom účte vo výške 94,2 mil. USD,
- aktívne saldo na devízovom fixingu NBS v objeme 83,6 mil. USD,
- vzrast objemu prijatých depozit o 2,6 mil. USD.

Vývoj devízových rezerv NBS

(mil. USD)

III. MENOVÝ VÝVOJ

Ukazovatele		1993	1994			
			I.Q	1.H	Júl	August
Miera inflácie	Mesačná (%) ^{1/}	25,1	2,6		0,7	1,4
	Ročná (%) ^{2/}				4,9	6,3
Peňažná zásoba M2 ^{3/} (%) ^{7/}		18,1 ^{4/}	-2,4	-0,1	2,4	3,7
Úvery komerčných bánk (%) ^{7/}		13,0 ^{4/}	-1,8	-2,3	-2,2	-1,6
Vklady v komerčných bankách (%) ^{7/}		18,3 ^{4/}	-5,0	-1,8	0,7	2,3
Diskontná sadzba (%) ^{5/}		12,0	12,0	12,0	12,0	12,0
Lombardná sadzba (%) ^{6/}		14,0			13,8	13,1
Priemerná medzibanková úroková sadzba SKIBOR (%)	1 deň	16,73 ^{8/}	20,00	20,82	8,33	7,00
	7 dní	M,2Q ^{8/}	20,54	21,47	9,29	7,98
	14 dní	17,50 ^{8/}	20,73	21,89	10,34	8,97
	1 mesiac	17,86 ^{8/}	20,90	22,34	12,18	11,55

^{1/} Ku koncu obdobia

^{2/} December predchádzajúceho roka = 100, zmena

^{3/} M2 = obeživo, neterminované vklady, terminované vklady a úspory, vklady v cudzej mene

^{4/} 1.1.1993 = 100, zmena

^{5/} Od 20.12.1993

^{6/} Priemer za mesiac

^{7/} 31.12.1993 = 100, zmena

^{8/} Priemer za 2 polrok 1993

Koncom augusta dosiahla **peňažná zásoba** vyjadrená menovým **agregátom M2** hodnotu 262,7 mld. Sk a v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom bola o 3,5 mld. Sk, t.j. o 1,4 % vyššia. Na zvýšení participoval menový **agregát M1**, ktorý sa zvýšil o 1,7 mld. Sk (o 1,5 %) a **kvázi-peniaze**, ktoré vzrástli o 1,8 mld. Sk a koncom mesiaca dosiahli 150,2 mld. Sk.

V štruktúre peňažného agregátu M1 došlo k zvýšeniu obeživa v mimobankovom obehu o 0,8 mld. Sk (o 2,6 %). Stav obeživa dosiahol 31,8 mld. Sk a od začiatku roka vzrástol o 6,7 mld. Sk. Neterminované vklady vzrástli o 0,9 mld. Sk (bez mimorozpočtových prostriedkov miestnych orgánov) a koncom augusta dosiahli 80,7 mld. Sk.

V štruktúre kvázipeňazí rýchlejšie rástli vklady v cudzej mene ako korunové terminované vklady. Z celkového prírastku predstavoval rast devízových vkladov rezidentov (prepočítaný bežným kurzom) 0,9 mld. Sk (zvýšenie o 2,6 %) pri súčasnom raste korunových depozit o 0,9 mld. Sk, t.j. o 0,8 %.

Zvýšenie **korunových vkladov** od nebankových subjektov predstavovalo oproti predchádzajúceho mesiacu 3,0 mld. Sk. Ich stav k 31.8.1994 dosiahol sumu 207,1 mld. Sk a zaostával za východiskovou úrovňou roka o 1,8 mld. Sk. V porovnaní s vlaňajším augustom, kedy sa zaznamenal pokles o 2,0 mld. Sk, bol tohtoročný vývoj priaznivejší.

Na pozitívnom vývoji korunových vkladov v auguste v porovnaní s júlom sa podieľali vklady podnikateľskej sféry súkromného sektora objemom 1,6 mld. Sk, mimorozpočtové vklady ústredných a miestnych orgánov 1,5 mld. Sk, vklady organizácií pod zahraničnou kontrolou a nezarađených do sektorov 0,2 mld. Sk. Vklady štátneho sektora sa znížili o 0,9 mld. Sk. Vklady obyvateľstva vzrástli o 0,6 mld. Sk.

Vklady v cudzej mene od rezidentov a nerezidentov sa zvýšili z 36,5 mld. Sk na 37,3 mld. Sk. Od začiatku roka celkové zvýšenie vkladov v cudzej mene dosiaholo 7,5 mld. Sk, čo v relatívnom vyjadrení predstavuje 25,2 %.

Celkový objem vkladov v Sk a v cudzej mene sa zvýšil na 244,4 mld. Sk, t.j. o 3,8 mld. Sk (o 1,6 %).

V porovnaní s júlom došlo k zvýšeniu **korunových úverov** o 0,7 mld. Sk a ich stav koncom mesiaca bol 252,0 mld. Sk. Pokles od začiatku roka sa v dôsledku uvedeného vývoja znížil na 8,8 mld. Sk.

Na medzimesačnom zvýšení korunových úverov sa úvery súkromnému sektoru podieľali objemom 0,9 mld. Sk, úvery ústredným a miestnym orgánom (0,1 mld. Sk) na mimorozpočtové potreby a úvery štátnemu sektoru (0,1 mld. Sk). K zníženiu došlo v úveroch ostatným podnikateľským organizáciám o 0,2 mld. Sk a obyvateľstvu o 0,2 mld. Sk.

Zníženie úverov v auguste vykazovali veľké slovenské banky, kde úvery poklesli o 0,7 mld. Sk. Prírastky korunových úverov dosiahli slovenské banky so zahraničnou kapitálovou účasťou (o 0,8 mld. Sk) a pobočky zahraničných bánk (o 0,6 mld. Sk).

Úvery v cudzej mene sa v porovnaní s júlom zvýšili o 0,9 mld. Sk (o 7,8 %) a od začiatku roka o 4,4 mld. Sk (o 54,3 %). Celkový stav ku koncu augusta predstavoval 12,5 mld. Sk.

Úhrnný objem úverov v Sk a cudzej mene dosiahol k ultimu augusta 264,5 mld. Sk, z toho úvery organizáciám a obyvateľstvu 260,2 mld. Sk.

Na poskytovanie úverov podnikom a domácnostiam sa vyčlenil na 3. štvrťrok 1994 úverový priestor vo výške 269,2 mld. Sk. V auguste mohli obchodné banky rozvíjať svoje úverové aktivity pri rovnomernom rozložení celkového štvrťročného úverového priestoru na jednotlivé mesiace štvrťroka do výšky 267,8 mld. Sk, čo využili na 97,1 % pri nedočerpaní 7,7 mld. Sk.

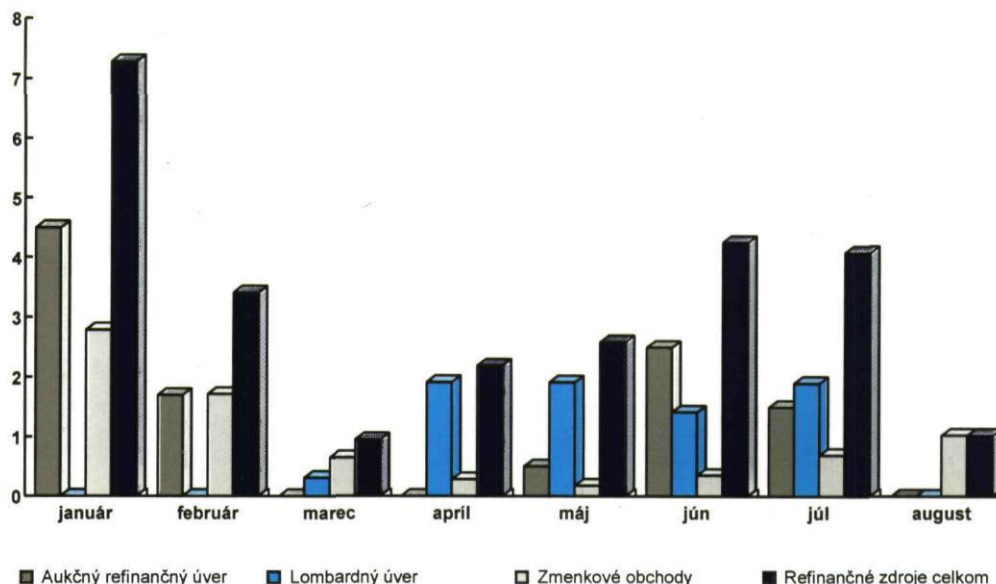
V auguste sa obmedzilo **refinancovanie obchodných bánk**, keď jeho celkový objem dosiahol k 31.8.1994 1,0 mld. Sk, čo je medzimesačný pokles o 3,1 mld. Sk. NBS zastavila refinancovanie prostredníctvom aukčného refinančného úveru. Priemerná mesačná výška aukčného refinančného úveru dosiahla 0,5 mld. Sk, pri priemernej mesačnej úrokovej sadzbe 12,5 %.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

V auguste sa neposkytol žiadny **lombardný úver**. Jedinou realizovanou formou refinancovania v auguste boli **zmenkové obchody** predovšetkým na podporu poľnohospodárstva. Zvýšil sa zmenkový rámec z pôvodných 0,5 mld. Sk na 1,5 mld. Sk. Ku koncu augusta bolo využitie na 33,3 % pri čerpaní vo výške 0,5 mld. Sk. Zmenkové zdroje na podporu exportu sa v auguste využili na 62,5 % pri ich čerpaní vo výške 0,5 mld. Sk. Eskont zmeniek na podporu privatizácie sa znížil oproti predchádzajúcemu mesiacu o 1,5 mil. Sk, t.j. na 8,5 mil. Sk.

Emisné zdroje redistribučného charakteru boli v auguste čerpané v nezmenenej výške 33,4 mld. Sk.

Povinné minimálne rezervy sa pre celý bankový sektor na august stanovili v objeme 13,1 mld. Sk. Pri skutočne dosiahnutom priemernom stave 13,3 mld. Sk sa naplnili na 101,8 %.

Na trhu krátkodobých cenných papierov Ministerstvo financií realizovalo v priebehu augusta šesť riadnych emisií **štátnych pokladničných poukázok**. Celkový objem poukázok na trhu, ktorý 25. augusta dosiahol 18 259 ks s účtovnou hodnotou asi 18,1 mld. Sk, predstavoval najvyšší objem poukázok na trhu krátkodobých cenných papierov v doterajšom priebehu roka. Zvýšená potreba poukázok mala za následok mierny nárast priemerných úrokových sadzieb dosahovaných pri aukciách štátnych pokladničných poukázok. Úroková miera 12-týždňovej emisie vzrástla v porovnaní s rovnakou emisiou z minulého mesiaca o 0,4 %.

V auguste sa začalo s upisovaním **štátnych dlhopisov** emisie č. 008 na krytie deficitu štátneho rozpočtu za rok 1993. Objem emisie nebol limitovaný. Do 31. augusta sa upísali dlhopisy v objeme 1,7 mld. Sk. Najlikvidnejším dlhopisom na Burze cenných papierov bol štátny dlhopis č. 006 s celkovým objemom obchodovania 199,5 mil. Sk. Priame obchody z toho predstavovali 197 mil. Sk. Priemerná cena sa pohybovala v pásme 103 % až 103,5 %. Pri týchto cenách sa výnos do splatnosti pohyboval v pásme 15,5 % až 15,1 %.

čistá pozícia sektorov ekonomiky vo vzťahu k NBS podľa bilancie NBS k ultimu augusta:

- čistá devízová pozícia** NBS sa zvýšením aktív pri súčasnom znížení pasív zlepšila o 3,5 mld. Sk a zmenila sa z dlžnickeho salda 3,4 mld. Sk na veriteľské saldo 0,1 mld. Sk,
- čistá dlžnícka pozícia komerčných bánk** sa znížila o 3,6 mld. Sk na pasívum 21,8 mld. Sk,
- čistý dlh vládneho sektora** sa zvýšil o 1,7 mld. Sk na 46,4 mld. Sk.

IV. VLÁDNY SEKTOR

Ukazovatele		1993	1994			
			I.Q	1.H	Júl	August
Štátny rozpočet	Prijmy (mld. Sk) ^{1/}	144,5	32,5	67,8	81,3	90,7
	Výdavky (mld. Sk) ^{1/}	167,5	38,5	78,3	91,9	105,7
	Saldo (mld. Sk)	-23,0	-6,0	-10,5	-10,6	-15,0

^{1/} Kumulatívne hodnoty

V auguste sa **deficit štátneho rozpočtu** Slovenskej republiky prehýbil o 4,4 mld. Sk (z 10,6 na 15,0 mld. Sk), čo spôsobilo predovšetkým zvýšenie aktívneho salda SR v clearingovom zúčtovaní s Českou republikou (čiastku prekročenia hraničného úveru v ekvivalente 3,0 mld. Sk uhradila česká strana 5. septembra). Celkové rozpočtové príjmy vzrástli oproti ultimu júla o 9,4 mld. Sk a boli oproti časovým predpokladom nižšie o 1,8 mld. Sk. Od začiatku roka sa naplnili na 67,4 % a predstavovali prekročenie alikvotného podielu z ročného rozpočtu o 0,9 mld. Sk.

Rozpočtové výdavky v auguste dosiahli po vylúčení clearingového zúčtovania úroveň 10,8 mld. Sk (o 1,6 mld. Sk menej oproti časovým predpokladom). Od začiatku roka vykazovali najväčšie

percento čerpania sociálne výdavky (85,1 %), investičné výdavky rozpočtových organizácií (84,4 %) a investičné dotácie podnikateľskému sektoru (80,9 %). Celkové výdavky vrátane dopadov clearingů sa naplnili na 71,1 % (prekročenie o 6,6 mld. Sk), pričom schodok rozpočtového hospodárenia k 31. augustu dosiahol úroveň 15,0 mld. Sk. Po odpočítaní čiastky, ktorou SR "úveruje" Českú republiku v clearingovom zúčtovaní sa deficit znížil na 6,6 mld. Sk, pritom štátny rozpočet SR na rok 1994 predpokladal koncom augusta čiastku 9,3 mld. Sk.

Vnútrotná zadlženosť vlády voči bankovej sústave dosiahla 64,6 mld. Sk, čo bolo oproti predchádzajúcemu mesiacu zvýšenie o 2,6 mld. Sk. Z tejto čiastky úverovala Národná banka Slovenska 46,4 mld. Sk a komerčné banky 18,2 mld. Sk.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA

V. INFORMÁCIE

Otázka rozvoja bankového sektora na Slovensku bola hlavnou témou odborného seminára, ktorý sa uskutočnil v treťom septembrovom týždni za účasti reprezentanta Svetovej banky pre Maďarskú republiku so sídlom v Budapešti Robertom Rochom v Bratislave. R. Rocha oboznámil riaditeľov a pracovníkov komerčných bánk s komplexným programom reštrukturalizácie bankového sektora v krajinách stredoeurópskeho regiónu, ktorý vypracovala Svetová banka. Úroveň bankového sektora SR bola hodnotená relatívne pozitívne. Na prepojenosť bankového sektora s mikrosférou, reálnou ekonomikou na Slovensku, upozornil aj riaditeľ menového odboru NBS Štefan Adamec. Uviedol, že efektívnosť bankového sektora vychádza z dimenzií, ktoré súvisia s alokáciou úverových prostriedkov, stavom konkurencie a vývojom úrokovej miery v bankách.

Španielsky kráľ Juan Carlos I. slávnostne otvoril 4. októbra 49. výročné zasadanie Medzinárodného menového fondu a pridružených finančných a investičných organizácií. Slovenskú republiku zastupovali B. Schmognerová, R. Filkus, V. Masár a M. Trávníček. Hlavné vystúpenie mal predseda Rady guvernérov MMF M. Saifur Rahman. Zhromaždeniu predchádzalo dvojdné podujatie k 50. výročiu bretton-woodskej konferencie.

V dňoch 11.-13.10.1994 sa uskutočnilo riadne zasadanie bankových rád MBHS a MIB. Zasadanie sa uskutočnilo v hlavnom meste Mongolska Ulánbátare. Národnú banku Slovenska na rokovaní zastupoval Ing. Pavúk a Ing. Martvoň.

V MBHS a MIB pretrváva zložitá situácia. Banky nie sú naďalej schopné plniť svoju dlhovú službu. Táto situácia je zapríčinená časťou akcionárov, ktorí si neplnia svoje záväzky. Rozhodujúcim spôsobom vplyva na stav v bankách postoj hlavného akcionára - Ruskej federácie. Delegácie zúčastnených strán prejavili záujem o zachovanie existencie bánk a o hľadanie možnosti oživenia ich činnosti. Základným predpokladom ďalšej činnosti je však vysporiadanie dlhov časti akcionárov.

Ruská federácia vyjadrila odhodlanie riešiť súčasnú krízovú situáciu v bankách. Spája však toto riešenie s celkovou problematikou zadlženia Ruskej federácie, ktorá sa v súčasnosti prerokúva na úrovni Londýnskeho a Parížskeho klubu. Vzhľadom na to, že v súčasnosti sú rozhovory Ruska s Londýnskym klubom v záverečnej etape a očakáva sa dohoda v blízkej budúcnosti, bolo na zasadaní bánk dohodnuté počkať na výsledky rokovania, ktoré vedie Ruská federácia a v nadväznosti na tieto závery bude možné pristúpiť k vysporiadaniu dlhov Ruskej federácie voči MBHS a MIB.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
Menový odbor
Štúrova 2, 818 54 Bratislava

Vydáva:
Odbor verejných informácií NBS
tel.: 364 349, 210 34 05, 210 34 14
fax: 210 34 12